

Dokument nr. 8:53

(2002-2003)

Privat forslag fra stortingsrepresentantene Hallgeir H. Langeland, Åsa Elvik, Ingvild Vaggen Malvik og Inge Ryan

Forslag fra stortingsrepresentantene Hallgeir H. Langeland, Åsa Elvik, Ingvild Vaggen Malvik og Inge Ryan om at det for å redusere landets samlede elektrisitetsforbruk stilles krav til energieffektivitet for sluttbrukerteknologier som elektriske apparater, maskiner og utstyr

Til Stortinget

BAKGRUNN

Norge har et høyt per capita elektrisitetsforbruk og lite fokus på energiforbruk ved bygging og omset-

Oppvarming	Varmt vann	Belysning	Stek/kok	Vask	Kjøøl	Tørk	Annet
41 %	24 %	11 %	4 %	3 %	8 %	2 %	7 %
7410 kWh	4340 kWh	1990 kWh	720 kWh	540 kWh	1450 kWh	360 kWh	1270 kWh

(Kilde: SSB rapport 99/22)

I NOU 1998:11 *Energi- og kraftbalansen mot 2020* stadfestes det at

"det er store forskjeller i energieffektiviteten mellom ulike apparater som til enhver tid er i bruk, og som finnes på markedet. Det er også utviklet forbedrede teknologier som ennå ikke er kommet i produksjon i større skala. De mest effektive apparatene i markedet bruker fra 2,1 til 6,8 ganger så mye energi som effektivitetsforbedret teknologi. Mange husholdninger eier apparater som er eldre og mindre effektive".

Der påvises det også at

"det er store forskjeller i energieffektiviteten til produksjonsutstyret i ulike industribedrifter innenfor samme bransjer. Potensialet for energibesparelser i industrien ved at bedrifter skifter ut sitt produksjonsut-

ning av teknisk utstyr og eiendom. Skjerpede energieffektiviseringskrav for elektriske sluttbrukerteknologier som for eksempel maskiner, lys, hvite- og brunevareer til industri, næring og husholdninger vil kunne utløse et betydelig sparepotensial.

Norge har det høyeste elektrisitetsforbruket pr. innbygger i hele verden. I 1998 var dette ifølge SSB på 27 277 kWh. I gjennomsnitt bruker husholdningene 23 380 kWh (SSB rapport 99/22). Av dette er gjennomsnittlig 18 075 kWh elektrisitet, som er fordelt på disse formålene:

styr fra mindre effektivt til det mest effektive utstyret, er betydelig".

Det er med andre ord et betydelig potensial for effektivisering som er utløst. Det pågår standardiseringsarbeid for energieffektiv teknologi internasjonalt, og i flere land har man sett at økt energibevissthet ved bygging og omsetning av bygninger, husholdningsapparater og teknisk utstyr, reduserer elektrisitetsforbruket.

USA

På 1970-tallet etablerte den amerikanske regjering et program for å energimerke ulike typer husholdningsapparater. *The Federal Trade Commission's Appliance Labeling Rule* ble gjort gjeldende fra

1980. Den krever at EnergyGuide Labels blir plassert på en rekke nye husholdningsapparater bl.a. kjøleskap, fryserer, varmtvannsberedere, oppvaskmaskiner og vaskemaskiner.

På slutten av 1970-tallet og begynnelsen av 1980-tallet var det mange delstater som så det store potensialet for energisparing ved å fastsette minimumskrav til husholdningsapparatenes energieffektivitet. Produsenter forutså problemene knyttet til å forholde seg til varierende krav fra delstat til delstat. De støtter derfor føderale standarder. I 1987 ble National Appliance Energy Conservation Act vedtatt. Det er i dag nasjonale energieffektivitetskrav til nesten alle typer husholdningsprodukter (EnergyEfficiency Standards for Residential Appliances). Det amerikanske energidepartementet reviderer og oppdaterer effektivitetskravene jevnlig. Alle nye eller reviderte standarder skal tilsvare maksimal forbedring i energieffektivitet som departementet anser teknologisk mulig og økonomisk forsvarlig. Departementet har beregnet at for hver føderal \$ som blir brukt på programmet, sparer forbrukerne \$ 1 000.

EU

EU planlegger et direktiv om energieffektive produkter. På spørsmål om hvordan og hvor hurtig EUs kommende rammedirektiv om energieffektiviseringskrav for sluttbrukerteknologier vil bidra til å utløse enøkpotensialet i Norge, har statsråden i Olje- og energidepartementet svart følgende (Skriftlig spørsmål 30. september 2002 fra Ingvild Vaggen Malvik, besvart 7. oktober 2002 av olje- og energiminister Einar Steensnæs, Dokument nr. 8:15 (2001-2002) spm. 589):

"Olje- og energidepartementet er kjent med at EU-kommisjonen har startet arbeidet med et framtidig rammedirektiv om energieffektiviseringskrav for ulike sluttbrukerteknologier. Etter hva departementet er kjent med, er dette arbeidet fortsatt på et forberedende stadium, og så langt foreligger det ikke noe konkret utkast til direktiv fra EU-kommisjonen."

Forslagsstillerne mener at det ikke er nødvendig med noe EU-direktiv for å kunne stille krav til energieffektivitet for sluttbrukerteknologier, ikke minst i lys av at USA har hatt slike krav siden 1987. Men signalet fra EU er uansett interessant, i og med at det innebærer at EU nå vurderer å innføre slike krav.

Dagens lovverk

I Norge har vi i dag kun krav til energimerking av hvitevarer (Forskrift om energieffektivitetskrav til elektriske husholdskjøleskap og -frysarar og kombinasjonar av slike. Fastsatt av Olje- og energidepartementet 20. august 1999 med hjemmel i lov av 11. juni 1976 nr. 79 om kontroll med produkter og forbrukertjenester (produktkontrollloven) § 4a og § 8,

jf. § 1 første ledd, jf. kgl.res. av 20. august 1999 nr. 949 om delegering av myndighet. Jf. EØS-avtalen vedlegg II (Europaparlaments- og Rdir. 96/57/EF)). Ifølge Statens institutt for forbruksforskning (SIFO) har energimerkingen av hvitevarer ført til en endring av forbruksmønsteret for de fleste større elektriske produkter. I hele Nord-Europa har det skjedd en klar overgang fra c og d-kvaliteter til a og b-kvaliteter¹. Tendensen er helt klar for vaskemaskiner, oppvaskmaskiner og kjøleskap.

I produktkontrollovens formålsparagraf heter det følgende:

"§ 1. Lovens formål

Denne lov har til formål å forebygge at produkt medfører helseskade, eller miljøforstyrrelse i form av forstyrrelser i økosystemer, forurensning, avfall, eller støy og lignende. Loven har også til formål å forebygge miljøforstyrrelse ved å fremme effektiv bruk av energi i produkt.

Loven har videre til formål å forebygge at forbrukertjenester medfører helseskade.

Endret ved lover 2 april 1993 nr. 38, 11 juni 1993 nr. 68, 25 juni 1999 nr. 53."

Loven har altså som ett av sine formål nettopp å fremme effektiv bruk av energi i produkter. I tillegg hjemler lovens § 4a. *Energieffektivitetskrav* krav til sluttbrukerteknologier:

"§ 4a. Energieffektivitetskrav

For å fremme energieffektive produkter, kan Kongen treffe vedtak om:

- a) Maksimalgrenser for produkts energibruk, herunder metode for beregning av maksimalt tillatt energibruk, hvem som skal foreta beregningen og fremgangsmåter for prøving;
- b) tilvirkning og omsetning av produkt;
- c) merking av produkt, herunder utforming av merkingen og om at produkt som omsettes i strid med vedtak om merking skal trekkes tilbake fra markedet;
- d) teknisk dokumentasjon, herunder hvem som skal utarbeide denne og hvor lenge dokumentasjonen skal stå til rådighet for eventuelt tilsyn. Den tekniske dokumentasjonen skal så langt det er nødvendig for vurderingen av produktets energieffektivitet omfatte konstruksjonen av, fremstillingen av og virkemåten til produktet;
- e) skriftlig erklæring om samsvar mellom merking og reell energibruk, herunder oppbevaring av slik erklæring.

Vedtaket i medhold av første ledd skal i alminnelighet treffes ved forskrift og gjelde produkter av en viss art.

Tilføyd ved lov 25 juni 1999 nr. 53."

Etter forslagsstillerens oppfatning bør denne paragrafen i større grad komme til anvendelse, og det bør også stilles eksplisitte krav til andre sluttbrukerteknologier enn hvitevarer. I tillegg ser ikke forslags-

¹. Apparater merket med A er de mest energieffektive, mens de minst effektive apparatene er merket med G.

stillerne tungtveiende grunner til at et produkts energieffektivitet skal være eksplisitt unntatt fra § 3. *Akt-somhetsplikt m.v.* i produktkontrolloven.

Krav til energimerking av produkter er et viktig virkemiddel for å stimulere forbrukerne til å velge de mest energieffektive produktene, men denne merkeordningen bør etter forslagsstillernes mening også utvides til å gjelde alle former for sluttbrukerteknologier. I tillegg må det også stilles maksimumskrav til energiforbruk, slik at de minst energieffektive produktene forbys.

FORSLAG

På bakgrunn av dette blir det fremmet følgende

f o r s l a g :

For å redusere landets samlede elektrisitetsforbruk, ber Stortinget Regjeringen om å stille krav til energieffektivitet for sluttbrukerteknologier som elektriske apparater, maskiner og utstyr. Oppfølging av kravene til energieffektivitet må sikres gjennom god kontroll og verifisering av obligatorisk forbrukerinformasjon.

28. januar 2003